

الملحق (٥) پیوست ٥

السؤال الواحد والعشرون ما تفسیر هذه الآية: (ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بإذنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ) فاطر: ٣٢.

المرسل: حسن علي

سوال ٢١: 1

تفسیر این آیه چیست: «(سپس کتاب را به کسانی از بندگان مان که برگزیده بودیم به میراث دادیم بعضی بر خود ستم کردند و بعضی راه میانه را برگزیدند و بعضی به فرمان خدا در کارهای نیک پیشی گرفتند و این است بخشایش بزرگ)»².

فرستنده: حسن علی

ج/ بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين

وصلی الله علی محمد وآل محمد الأئمة والمهدیین وسلم تسليماً .

پاسخ:

1 از کتاب جوابهای روشنگر بر بستر امواج - جلد ٢.

2 فاطر ٣٢.

بسم الله الرحمن الرحيم

و الحمد لله رب العالمين

و صلى الله على محمد و آل محمد الائمة و المهديين و سلم تسليما

أولاً: الاصطفاء يعني الاختيار والذي اختار هنا هو الله سبحانه وتعالى بل وفي الاصطفاء معنى آخر غير الاختيار وهو الفضل على من اختير من بينهم، ولذا كان من بين أشهر أسماء النبي محمد(ص) هو المصطفى.

اول: «اصطفا» يعني برگزیدن و اختیار نمودن، و کسی که در اینجا اختیار کرده، خداوند سبحان است، بلکه در «اصطفا» مفهومی غیر از اختیار وجود دارد که همان برتری نسبت به کسانی است که از بینشان برگزیده شده‌اند. از این رو، «اصطفا» یکی از مشهورترین اسامی پیامبر(ص) می‌باشد.

وفي الآية أيضاً وصف لهؤلاء المصطفين وهو أنهم عباد الله وهو فضل عظيم لهم بلا شك فأنت تجد أن خير ما تشهد به لرسول الله محمد(ص) إنه عبد الله، وهذا الاسم لرسول الله(ص) (عبد) ورد في القرآن وفي موضع مدح عظيم لرسول الله محمد في سورة النجم.

همچنین در آیهی مزبور این برگزیدگان توصیف می‌شوند به این که آنها بندگان خدایند و قطعاً این فضل عظیمی برای آنها است. شما می‌بینی بهترین چیزی که برای پیامبر خدا حضرت محمد(ص) گواهی می‌دهی این است که او بندهی خدا است. این اسم پیامبر(ص) یعنی «عبد» (بنده) در قرآن هم آمده است، یعنی در سوره‌ی نجم، جایی که مدح بزرگی برای حضرت به دنبال دارد.

ثم إن هؤلاء العباد المصطفون أوثوا الكتاب وورثة الكتاب هم الأنبياء والأوصياء لا غيرهم.

سپس این بندگان برگزیده شده، کتاب را به میراث بردند. وارثان کتاب، فقط انبیا و اوصیا هستند، نه غیر از آنها.

فهنا تجد أوصاف لا تنطبق إلا على نبي أو وصي وهي أنهم عباد الله حقاً والشاهد لهم الله، أنهم مصطفون والذي اصطفاهم الله، أنهم ورثة الكتاب والذي أورثهم الله سبحانه.

شما در اینجا صفاتی می‌یابی که به طور انحصاری بر نبی یا وصی تطبیق دارد؛ این که آنها بندگان واقعی خدا هستند و خداوند بر آنها گواهی داده است، آنها برگزیدگانند و کسی که آنها را برگزیده، خداوند است، آنها وارثان کتاب‌اند و کسی که کتاب را به آنها میراث داده، خدای سبحان است.

ويبقى أنهم ثلاث مراتب:

این بندگان برگزیده، دارای سه مقام و مرتبه هستند:

۱- ظالم لنفسه، ۲- مقتصد، ۳- سابق بالخیرات.

۱- «ظالم لنفسه» (ستم‌کار بر خود)، ۲- «مقتصد» (میان‌رو) و ۳- «سابق بالخیرات» (پیش‌گامان در کارهای نیک).

والسابق بالخیرات: هم فقط محمد وآل محمد (علیهم السلام)

«سابق بالخيرات» فقط محمد و آل محمد(ع) هستند.

والمقصد: هم نوح وإبراهيم والأنبياء المرسلون الأئمة من ولد إبراهيم(ع) .

«مقصد» عبارت است از نوح و ابراهيم(عليهما السلام) و پیامبران فرستاده شده از نسل ابراهيم(ع).

وظالم لنفسه: هم باقي الأنبياء والمرسلين الذين سبقوا إبراهيم ومن ذرية إبراهيم (ع) ، قال تعالى: (وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ) البقرة:

.۱۲۴

«ظالم لنفسه» به سایر انبیا و فرستادگان، کسانی که قبل از ابراهيم بودند و نیز از فرزندان آن حضرت (ع)، اطلاق می شود. خدای متعال می فرماید: «(و) پروردگار ابراهيم او را با کلماتی بیازمود و ابراهيم آن کارها را به تمامی به انجام رسانید. خدا گفت: من تو را پیشوای مردم گردانیدم. گفت: فرزندانم را هم؟ گفت: پیمان من ستمکاران را در بر نگیرد»³.

أي الظالمين من الأنبياء وظلم الأنبياء ليس بمعصية بل هو تقصير في أداء العمل نسبة إلى غيره من الأنبياء الأئمة فنفس العمل إذا كلف به يونس (ع) ومحمد(ص) لن يكون أداء يونس (ع) له بنفس مستوى أداء محمد فهذا التقصير من يونس هو ظلم سبب له أن لا يكون من الأئمة من ولد إبراهيم (ع) وسبب له أن لا يكون بمرتبة محمد(ص) اقرأ المتشابهات إذا أردت تفصيلاً أكثر لهذه الآية) من كتاب الجواب المنير: ج2.

یعنی ستمکاران از زمره‌ی انبیا؛ و ستمکاری انبیا به معنا و مفهوم معصیت نیست بلکه به کوتاهی در انجام عمل در قیاس با دیگر پیامبران اطلاق می‌شود. اگر یونس(ع) و محمد(ص) به انجام یک کار تکلیف شوند، عملکرد یونس(ع) هم‌سطح عملکرد محمد(ص) نیست. این کوتاهی از جانب یونس(ع) همان ستمی است که باعث شد وی جزو پیشوایانی از فرزندان ابراهیم(ع) نباشد، و نیز موجب شد او در مقام و منزلت، هم‌سطح محمد(ص) نباشد. اگر به دنبال اطلاعات بیشتری در خصوص این آیه هستی، کتاب متشابهات را مطالعه نما. 4

وصلی الله علی محمد وآل محمد الأئمة والمهدیین وسلم تسلیماً.

* * *